Published December 15, 2010 Klapalekiana, **46**: 221–224, 2010
ISSN 1210-6100

Doplněk k poznání fauny motýlů (Lepidoptera) Hořovicka

A supplement to the knowledge of the Lepidopteran fauna of the Hořovice region

Jan VEVERKA

U Remízku 1214, 268 01 Hořovice

Faunistics, Lepidoptera, central Bohemia, Hořovice region

Abstract. New records of butterflies and large moths (Macrolepidoptera) for the Hořovice region (Central Bohemia, Czech Republic) are presented as a supplement to a previous article "Lepidopteran fauna of the Hořovice region" published in Klapalekiana in 1999. Thirty-five additional species were recorded between 1999 and 2009.

ÚVOD

Tento příspěvek navazuje na souhrn fauny motýlů zjištěných na území Hořovicka (Veverka 1999). Přináší přehled 35 druhů motýlů ze skupiny Macrolepidoptera, které byly v zájmové oblasti nově zjištěny.

MATERIÁL A METODIKA

Během průzkumu bylo využíváno obvyklých metod – ve dne individuálního sběru imag, nočního odlovu na světelné zdroje a vnadidla, významnou roli hrál rovněž sběr a umělý odchov vývojových stadií. K determinaci byla využívána především díla těchto autorů: Schwarz (1948, 1949, 1953), Komárek & Tykač (1949), Tykač (1949), Novák (1980), Koch (1954, 1958, 1961) a Bělín (1999, 2003). Dokladové exempláře jsou uloženy ve sbírce autora, v individuálních případech ve sbírkách: P. Zímová, Lochovice; E. Michálková, Lochovice; S. Smržová, Netolice. Determinace byla ve všech případech autorem ověřena.

Nomenklatura je uvedena dle Checklistu motýlů (Lepidoptera) České republiky (Laštůvka & Liška 2010). Druhy označené „observ." byly pouze pozorovány.

NOVĚ ZKOUMANÉ LOKALITY

Výzkum nadále probíhal na lokalitách jmenovaných a charakterizovaných v minulé práci (Veverka 1999). Mezi pravidelně navštěvované lokality byly nově zařazeny tyto (v závorce je uvedeno číslo mapového pole (Pruner & Míka 1996) a nadmořská výška lokality):

Cerhovice (6149, 411 m) – obhospodařované louky, smíšený les; Přírodní památka Studánky – prameniště a podmáčená louka;

Lejškov (6150, 471 m) – jediná krasová lokalita ve zkoumaném území, malý opuštěný vápencový lom v katastru obce Málkov.

SEZNAM NOVĚ ZJIŠTĚNÝCH DRUHŮ

Lasiocampidae

Phyllodesma tremulifolium (Hübner, 1810) – Hořovice (6149), 22.VIII.2004, 1 larva, J. Veverka lgt. et det.

Gastropacha quercifolia (Linnaeus, 1758) – Netolice (6149), 26.VI.1999, 1 ex., S. Smržová lgt. et coll., J. Veverka det.; Lochovice (6149), 14.VI.2003, 1 ex., P. Zímová lgt. et coll., J. Veverka det.

Odonestis pruni (Linnaeus, 1758) – Lochovice (6149), 14.VI.2003, 1 ex., P. Zímová lgt. et coll., J. Veverka det.

Sphingidae

Acherontia atropos (Linnaeus, 1758) – Záluží (6149), ex pupa, 26.IX.2006, 2 ex., J. Veverka lgt., det et coll.

Hemaris fuciformis (Linnaeus, 1758) – Lochovice (6149), 8.VI.2000, 1 ex., P. Zímová lgt. et coll., J. Veverka det.

Hesperiidae

Spialia sertorius (Hoffmannsegg, 1804) – Lejškov (6150), 11.VIII.2000, 1 ex., 6.VII.2002, 1 ex., oba ex. J. Veverka lgt., det. et coll.

Pyrgus carthami (Hübner, 1813) – Lejškov (6150), 6.VII.2002, 1 ex., J. Veverka lgt., det. et coll.

*Thymelicus sylvestris (*Poda, 1761) – Hvozdec (6149), 29.VII.2000, 1 ex., J. Veverka lgt., det. et coll.

Hesperia comma (Linnaeus, 1758) – Lejškov (6150), 11.VIII.2000, 1 ex., J. Veverka lgt., det. et coll.

Lycaenidae

Satyrium w-album (Knoch, 1782) – Jivina (6249), 20.VII.1999, 1 ex., J. Veverka lgt., det. et coll.

Satyrium acaciae (Fabricius, 1787) – Lejškov (6150), 5.VII.2002, 1 ex., 6.VII.2002, 1 ex., oba ex. J. Veverka lgt., det. et coll.

Plebejus argyrognomon (Bergsträsser, 1779) – Knížkovice (6049), 23.VII.2001, 1 ex., J. Veverka observ.

Aricia eumedon (Esper, 1780) – Hředle (6049), 5.VII.2000, 1 ex., J. Veverka lgt., det. et coll.

Polyommatus bellargus (Rottemburg, 1775) – Hředle (6049), 5.VII.2000, 1 ex., J. Veverka observ.; Kleštěnice (6249), 12.VII.2006, 1 ex., J. Veverka observ.

Polyommatus daphnis (Denis et Schiffermüller, 1775) – Lejškov (6150), 11.VIII.2000, 1 ex., J. Veverka lgt., det. et coll.

Geometridae

Petrophora chlorosata (Scopoli, 1763) – Kleštěnice (6249), 16.V.2000, 1 ex., J. Veverka lgt., det. et coll.

Apeira syringaria (Linnaeus, 1758) – Hořovice (6149), 26.VI.2002, 1 ex., J. Veverka lgt., det. et coll.

Peribatodes secundarius (Denis et Schiffermüller, 1775) – Kleštěnice (6249), 29.VII.1990, 1 ex., 22.VIII.1991, 1 ex., oba ex. J. Veverka lgt., det. et coll.

Hypomecis punctinalis (Scopoli, 1763) – Kleštěnice (6249), 15.VII.2009, 1 ex., J. Veverka observ.

Selidosema brunnearium (Villers, 1789) – Lejškov (6150), 11.VIII.2000, 1 ex., J. Veverka lgt., det. et coll.

Cyclophora annularia (Fabricius, 1775) – Hořovice (6149), 23.V.2003, 1 ex., J. Veverka lgt., det. et coll.

Electrophaes corylata (Thunberg, 1792) – Kleštěnice (6249), 26.VI.1999, 1 ex., J. Veverka lgt., det. et coll.

Philereme transversata (Hufnagel, 1767) – Kleštěnice (6249), 18.VII.1999, 1 ex., J. Veverka lgt., det. et coll.

Chloroclystis v-ata (Haworth, 1809) – Kleštěnice (6249), 12.VII.1991, 1 ex., 9.VIII.1991, 1 ex., oba ex. J. Veverka lgt., det. et coll.

Odezia atrata (Linnaeus, 1758) – Kleštěnice (6249), 23.VI.1991, 1 ex., J. Veverka observ.

Notodontidae

Cerura erminea (Esper, 1783) – Lochovice (6149), 10.VI.1999, 1 ex., E. Michálková lgt. et coll., J. Veverka det.; Kleštěnice (6249), 31.V.2003, 1 ex., P. Zímová lgt. et coll., J. Veverka det.

Gluphisia crenata (Esper, 1785) – Kleštěnice (6249), 16.V.2000, 1 ex., J. Veverka lgt., det. et coll.

Noctuidae

Polypogon tentacularius (Linnaeus, 1758) – Kleštěnice (6249), 25.VII.1999, 1 ex., J. Veverka lgt., det. et coll.; Kleštěnice (6249), 30.VI.2001, 1 ex., J. Veverka lgt., det. et coll.

Cucullia artemisiae (Hufnagel, 1766) – Kleštěnice (6249), 10.VII.2001, 1 ex., J. Veverka lgt., det. et coll.

Photedes minima (Haworth, 1809) – Kleštěnice (6249), 13.VII.2005, 1 ex., J. Veverka lgt., det. et coll.

Lacanobia contigua (Denis et Schiffermüller, 1775) – Kleštěnice (6249), 13.VII.2005, 1 ex., J. Veverka lgt., det. et coll.

Noctua interjecta Hübner, 1803 – Kleštěnice (6249), 13.VII.2005, 1 ex., J. Veverka lgt., det. et coll.

Lymantridae

Arctornis l-nigrum (Müller, 1764) – Kleštěnice (6249), 5.VII.2005, 1 ex., 12.VII.2005, 1 ex., oba ex. J. Veverka lgt., det. et coll.

Nolidae

Nola cucullatella (Linnaeus, 1758) – Kleštěnice (6249), 18.VII.1999, 1 ex., 9.VII.2001, 1 ex., oba ex. J. Veverka lgt., det. et coll.

Arctiidae

Atolmis rubricollis (Linnaeus, 1758) – Kleštěnice (6249), 26.VI.1999, 1 ex., J. Veverka lgt., det. et coll.

ZÁVĚR

V průběhu let 1999–2009 bylo na zkoumaném území nově zjištěno dalších 35 druhů motýlů řazených do skupiny tzv. Macrolepidoptera. Jako zvláště významné je nutno hodnotit nálezy druhů *Spialia sertorius* (Hoffmannsegg, 1804), *Pyrgus carthami* (Hübner, 1813) a *Polyommatus daphnis* (Denis et Schiffermüller, 1775), které jsou řazeny mezi druhy s indikační

hodnotou 1. stupně (Vávra 2008). Druhy *Satyrium w-album* (Knoch, 1782), *Satyrium acaciae* (Fabricius, 1787), *Aricia eumedon* (Esper, 1780), *Polyommatus bellargus* (Rottemburg, 1775), *Petrophora chlorosata* (Scopoli, 1763), *Apeira syringaria* (Linnaeus, 1758), *Gluphisia crenata* (Esper, 1785) a *Photedes minima* (Haworth, 1809) jsou řazeny mezi druhy s indikační hodnotou 2. stupně (Vávra 2008).

Mezi nově zjištěnými druhy se objevují také motýli uvedení v Červeném seznamu ohrožených druhů České republiky (Farkač et al. 2005). Jsou to *Aricia eumedon* (Esper, 1780), *Polyommatus bellargus* (Rottemburg, 1775), *Polyommatus daphnis* (Denis et Schiffermüller, 1775), *Satyrium acaciae* (Fabricius, 1787), *Satyrium w-album* (Knoch, 1782), *Hesperia comma* (Linnaeus, 1758), *Pyrgus carthami* (Hübner, 1813) a *Spialia sertorius* (Hoffmannsegg, 1804), což jsou druhy uvedené v kategorii zranitelné. Druhy *Gastropacha quercifolia* (Linnaeus, 1758) a *Hemaris fuciformis* (Linnaeus, 1758) jsou vedeny v kategorii téměř ohrožené.

Tato nová zjištění ukazují, že i přes silné působení antropogenních činitelů a pozměněnou tvář krajiny představuje Hořovicko významnou oblast výskytu motýlů skupiny Macrolepidoptera a tato skutečnost by měla být jednoznačně akceptována při plánování další činnosti člověka v tomto území. I takto zemědělsky a průmyslově využívaná krajina skrývá refugia pro přežívání řady bioindikačně významných druhů a je nanejvýš nutné vytvořit a především respektovat účinná opatření na jejich ochranu.

LITERATURA

BĚLÍN V. 1999: *Motýli České a Slovenské republiky aktivní ve dne. Tagfalter, Widderchen und Glasflüger der Tschechischen und Slowakischen Republik*. Nakladatelství Kabourek, Zlín, 95 pp. (in Czech and German).

BĚLÍN V. 2003: *Noční motýli České a Slovenské republiky. Nachtfalter der Tschechischen und Slowakischen Republik*. Nakladatelství Kabourek, Zlín, 260 pp. (in Czech and German).

FARKAČ J., KRÁL D. & ŠKORPÍK M. (eds) 2005: *Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí. Red list of threatened species in the Czech Republic. Invertebrates*. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, 760 pp. (in Czech and English).

KOCH M. 1954: *Wir bestimmen Schmetterlinge. 2. Bären, Spinner, Schwärmer und Bohrer Deutschlands unter Ausschluss der Alpengebiete.* Neumann Verlag, Radebeul und Berlin, 148 pp.

KOCH M. 1958: *Wir bestimmen Schmetterlinge. 3. Eulen Deutschlands (unter Ausschluss der Alpengebiete)*. Neumann Verlag, Radebeul und Berlin, 291 pp.

KOCH M. 1961: *Wir bestimmen Schmetterlinge. 4. Spanner Deutschlands (unter Ausschluss der Alpengebiete)*. Neumann Verlag, Radebeul und Berlin, 263 pp.

KOMÁREK J. & TYKAČ J. 1949: *Atlas motýlů*. [*Atlas of Lepidoptera*]. Melantrich, Praha, 109 pp. (in Czech).

LAŠTŮVKA Z. & LIŠKA J. 2010: *Seznam motýlů České republiky. Checklist of Lepidoptera of the Czech Republic*. http://www.lepidoptera.wz.cz (accessed 15. October 2010) (in Czech and English).

NOVÁK I. 1980: *Butterlies and moths*. Artia, Praha, 352 pp.

PRUNER L. & MÍKA P. 1996: Seznam obcí a jejich částí v České republice s čísly mapových polí pro síťové mapování fauny. (List of settlements in Czech republic with associated map field codes for faunistic grid mapping system). *Klapalekiana* **32(Supplementum)**: 1–115 (in Czech, English summary).

SCHWARZ R. 1948: *Motýli 1*. [*Lepidoptera 1*]. Vesmír, Praha, 14 + 42 pp. (in Czech).

SCHWARZ R. 1949: *Motýli 2*. [*Lepidoptera 2*]. Vesmír, Praha, 10 + 69 pp. (in Czech).

SCHWARZ R. 1953: *Motýli 3*. [*Lepidoptera 3*]. Nakladatelství Československé akademie věd, Praha, 7 + 156 pp. (in Czech).

TYKAČ J. 1949: *Klíč k určování motýlů*. [*Key to identification of Lepidoptera*]. Melantrich, Praha, 216 pp. (in Czech).

VÁVRA J. 2008: Návrh metodiky hodnocení kvality přírodních habitatů s použitím taxocenózy motýlů. (Proposal for natural habitat quality evaluation methodology using the lepidopteran taxocenoses analysis). *Fauna Bohemiae Septentrionalis* **33**: 1–228 (in Czech, English summary).

VEVERKA J. 1999: Fauna motýlů (Lepidoptera) Hořovicka. (Lepidopteran fauna of the Hořovice region). *Klapalekiana* **35**: 49–58 (in Czech, English summary).